

EUROPE DIRECT
Lučenec

XI. ročník November 2023

November

*Elektronický
informačný*

BULLETIN

AKTIVITY ED LUČENEC

DEZINFOTOUR – ZŠ VAJANSKÉHO V LUČENCI

Dezinformácie predstavujú jeden z kľúčových spoločenských problémov, keďže sa im darí polarizovať spoločnosť. Medzi ohrozenú skupinu, ktorá sa stretáva s dezinformáciami patria aj žiaci základných škôl a študenti stredných škôl.

08.11.2023 pokračovalo centrum Europe Direct Lučenec svoju tohtoročnú DEZINFOTOUR na Základnej škole Vajanského v Lučenci. Žiaci 7. ročníka si okrem prednášky na tému dezinformácie mali možnosť prostredníctvom praktického cvičenia overiť svoje znalosti, či informácia, ktorá im bola poskytnutá je pravdivá alebo falošná.

DEZINFOTOUR – ZŠ S MŠ HANY PONICKEJ V HALIČI

14.11.2023 pokračovalo centrum Europe Direct Lučenec svoju tohtoročnú DEZINFOTOUR na Základnej škole s MŠ Hany Ponickéj v Haliči. Žiaci 8. a 9. ročníka si okrem prednášky na tému dezinformácie mali možnosť prostredníctvom praktického cvičenia overiť svoje znalosti, či informácia, ktorá im bola poskytnutá je pravdivá alebo falošná.

FESTIVAL DEMOKRACIE V LUČENCI

Cieľom podujatia, ktoré sa organizovalo 20.11.2023 na Radnici v Lučenci, bolo zvýšiť účasť vo voľbách do Európskeho parlamentu v roku 2024 zo strany prvoličov, resp. študentov stredných škôl. Podujatie sa organizovala Rada mládeže v spolupráci s Regionálnym centrom podpory učiteľov v Lučenci v rámci medzinárodného projektu MEET, ktoré koordinuje Európske fórum mládeže.

Podujatie bolo zamerané na študentov stredných škôl, ktorého súčasťou bola diskusia s politikmi (z komunálnej, krajskej, celoštátnej a európskej

úrovne politiky) o tom, čo môžu politici urobiť v prospech mládeže, prezentovali sa voľby do Európskeho parlamentu v roku 2024, otázky demokracie a tiež prezentovali sa organizácie v regióne, ktoré sa aktívne venujú práci s mládežou alebo môžu mať na ňu nepriamy dopad. V rámci festivalu mali uvedené organizácie aj stánky, kde mohli študenti získať cenné informácie o ich činnosti. ED Lučenec sa zúčastnilo uvedenej akcie prostredníctvom prezentácie svojej činnosti a tiež prostredníctvom informačného stánku.

NOVINKY Z EÚ

KOMISIA SCHVÁLILA SLOVENSKÚ SCHÉMU ŠTÁTNEJ POMOCI VO VÝŠKE 44 MILIÓNOV EUR NA PODPORU ZARIADENÍ NA USKLADŇOVANIE ELEKTRICKEJ ENERGIE ZA ÚČELOM PODPORY PRECHODU NA HOSPODÁRSTVO S NULOVÝMI EMISIAMI

Schválenie tejto schémy je v súlade s Priemyselným plánom zelenej dohody. Schéma bola schválená na základe dočasného krízového a prechodného rámca štátnej pomoci, ktorý Komisia prijala 9. marca 2023 na podporu opatrení v odvetviach, ktoré sú kľúčové pre urýchlenie zelenej transformácie a zníženie závislosti od paliva. Novým rámcom sa čiastočne mení a predlžuje dočasný krízový rámec z 23. marca 2022 s cieľom umožniť členským štátom podporovať svoje hospodárstvo v kontexte súčasnej geopolitickej krízy.

V rámci schémy, ktorá bude plne financovaná z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, bude mať pomoc formu priamych grantov pokrývajúcich až 65 % celkových investičných nákladov, maximálna výška pomoci na projekt je 25 miliónov EUR. Účelom tohto systému je urýchliť zavádzanie nových batérových systémov a modernizáciu existujúcich prečerpávacích vodných elektrární s cieľom podporiť prechod na hospodárstvo s nulovými emisiami. Projekty uskladňovania, ktoré sa majú podporovať v rámci schémy budú vybrané prostredníctvom súťažného ponukového konania.

Komisia pri posudzovaní tejto štátnej pomoci skonštatovala,

že slovenská schéma je v súlade s podmienkami stanovenými v dočasnom krízovom a prechodnom rámci. Pomoc sa poskytne: i) na základe schémy s odhadovaným objemom kapacity a rozpočtom; ii) prostredníctvom súťažného ponukového konania; a iii) najneskôr do 31. decembra 2025.

Podľa EK je táto schéma potrebná, vhodná a primeraná na urýchlenie zelenej transformácie a uľahčenie rozvoja určitých hospodárskych činností dôležitých z hľadiska realizácie plánu REPowerEU a priemyselného plánu zelenej dohody, ako aj s podmienkami stanovenými v Zmluve o fungovaní Európskej

únie a v dočasnom krízovom a prechodnom rámci štátnej pomoci. Na základe týchto pravidiel EÚ Komisia schválila. Viac informácií o dočasnom krízovom a prechodnom rámci a ďalších opatreniach, ktoré Komisia prijala na riešenie hospodárskeho vplyvu ruskej vojny proti Ukrajine a na podporu prechodu na hospodárstvo s nulovou bilanciou emisií, je k dispozícii [tu](#). Verzia rozhodnutia, ktorá nemá dôverný charakter, bude po vyriešení akýchkoľvek otázok týkajúcich sa dôvernosti sprístupnená pod číslom SA.106554 [v registri štátnej pomoci](#) na [webovom sídle](#) Komisie venovanom hospodárskej súťaži.

KOMISIA ZASIELA SPOLOČNOSTI ALIEXPRESS ŽIADOSŤ O INFORMÁCIE PODĽA AKTU O DIGITÁLNYCH SLUŽBÁCH

Európska komisia zaslala spoločnosti AliExpress oficiálnu žiadosť o informácie podľa aktu o digitálnych službách (DSA). Komisia žiada AliExpress o poskytnutie ďalších informácií o opatreniach, prijatých na splnenie povinností súvisiacich s posudzovaním rizík a zmierňujúcimi

opatreniami na ochranu spotrebiteľov v online priestore, najmä pokiaľ ide o šírenie nezákonných výrobkov, ako sú falšované lieky. Spoločnosť AliExpress musí Komisii poskytnúť požadované informácie do 27. novembra 2023. Komisia ich následne posúdi a zváži ďalšie kroky. Jedným z možných scenárov by mohlo byť formálne začatie konania podľa článku 66 aktu o digitálnych službách. Podľa článku 74 ods. 2 aktu o digitálnych službách môže Komisia uložiť pokuty za nesprávne, neúplné alebo zavádzajúce informácie v odpovedi na žiadosť o informácie. Ak spoloč-

nosť AliExpress neodpovie, Komisia môže vydať rozhodnutie o žiadosti o informácie a v tom prípade by neposkytnutie odpovede v stanovenej lehote mohlo viesť k uloženiu pravidelného penále. Spoločnosť AliExpress je klasifikovaná ako [veľmi veľká online platforma](#), z čoho pre ňu vyplýva povinnosť dodržiavať celý súbor ustanovení zavedených aktom o digitálnych službách vrátane posúdenia a zmiernovania rizík súvisiacich so šírením nezákonného a škodlivého obsahu či akýchkoľvek negatívnych vplyvov na uplatňovanie základných práv.

EURÓPSKA KOMISIA POSKYTNE ČLENSKÝM ŠTÁTOM FINANČNÚ PODPORU VO VÝŠKE VIAC AKO 250 MILIÓNOV EUR NA POSILNENIE RIADENIA MIGRAČNÝCH TOKOV

Vzhľadom na rastúce migračné výzvy, ktoré vedú k vysokému počtu príchodov cez všetky trasy, sa Komisia rozhodla vyčleniť osobitné finančné prostriedky pre členské štáty EÚ. Táto finančná podpora je jedným z opatrení uvedených v liste predsedníčky Ursuly von der Leyenovej pred zasadnutím Európskej rady vo februári 2023 určených na podporu členských štátov pri posilňovaní ochrany hraníc, systémov prijímania a azylových systémov. Komisia v tejto súvislosti zorganizovala dve výzvy, v ktorých môžu členské štáty EÚ predložiť žiadosti o finančné prostriedky z fondov v oblasti vnútorných záležitostí. Komisia poskytne finančné prostriedky vo výške 141 miliónov eur na optické vlákna a softvér na zlepšenie výmeny a spracovania

údajov medzi hraničnými stanicami a veliteľskými strediskami (Bulharsko, Chorvátsko, Grécko, Litva a Maďarsko), elektronické sledovacie zariadenia na hraničných staniach (Bulharsko, Lotyšsko a Litva) a zavedenie mobilných detekčných zariadení (Bulharsko, Litva a Grécko) v rámci výzvy Nástroja finančnej podpory na riadenie hraníc a vízovú politiku (BMVI). Ďalšie financovanie je určené pre členské štáty EÚ, ktoré potrebujú podporu (Rumunsko, Poľsko, Estónsko, Bulharsko, Španielsko a Litva). V závislosti od dostupnosti finančných prostriedkov v rámci BMVI sa Komisia bude snažiť túto podporu poskytnúť. Z výzvy vo výške 118 miliónov eur v rámci Fondu pre azyl, migráciu a integráciu (AMIF) sa podporia maloleté osoby bez

sprievodu financovaním dodatočného personálu a odbornej prípravy opatrovníkov (Belgicko, Cyprus, Slovensko a Španielsko), ako aj starostlivosti/rodinnej starostlivosti, komunitnej starostlivosti a umožnenia poloautonómneho spôsobu fungovania dospelých (Bulharsko, Cyprus, Grécko, Taliansko a Španielsko). Posilnia sa takisto prijímacie zariadenia na hraniciach, pričom sa bude financovať obnova existujúcich záchytných centier (Taliansko, Lotyšsko, Litva a Poľsko) a výstavba nových (Cyprus a Taliansko). Financovanie bude súčasťou programov členských štátov. Opatrenia sa môžu začať okamžite a budú ich vykonávať agentúry členských štátov alebo partnerské organizácie občianskej spoločnosti, ako sú mimovládne organizácie a OSN.

KOMISIA VÍTA DOHODU O ROČNOM ROZPOČTE EÚ NA ROK 2024

Európsky parlament a Rada Európskej únie dosiahli dohodu o rozpočte EÚ na rok 2024, vďaka ktorej bude možné riešiť najmä najnaliehavejšie dôsledky krízy na Blízkom východe v dotknutých krajinách, ako aj v Európe a jej susedstve. Komisia víta túto dohodu, ktorou sa zabezpečí financovanie priorit EÚ na budúci rok. Do-

hoda o rozpočte na rok 2024 sa týka záväzkov vo výške 189,4 mld. eur a platieb vo výške 142,6 mld. eur. Z rozpočtu na rok 2024 sa bude naďalej podporovať súčasná obnova hospodárstva a zároveň zlepšovať strategickú autonómia Európy. Prioritou budú naďalej výdavky na zelené a digitálne iniciatívy aj pomocou nástroja [Nex-](#)

[tGenerationEU](#), ktoré zvyšujú odolnosť a pripravenosť Európy na budúcnosť. Ročný roz-

počet na rok 2024 teraz formálne prijme Rada Európskej únie a Európsky parlament.

JESENNÁ HOSPODÁRSKA PROGNÓZA 2023: MIERNE OŽIVENIE PO NÁROČNOM ROKU

Európska komisia predstavila jesennú hospodársku prognózu. Hoci európske hospodárstvo tento rok stratilo dynamiku v dôsledku vysokých životných nákladov, slabého vonkajšieho dopytu a sprísňovania menovej politiky, očakáva sa, že hospodárska aktivita sa v budúcnosti postupne zotaví. Predpokladá sa, že rast HDP EÚ sa v roku 2024 zlepší na 1,3 %. Stále ide o revíziu smerom nadol o 0,1 percentuálneho bodu od leta. V eurozóne sa pred-

pokladá, že rast HDP bude mierne nižší, a to na úrovni 1,2 %. Inflácia má naďalej klesajúci trend. Odhaduje sa, že v októbri klesla v eurozóne z jej 10,6 % vrcholu pred rokom na 2,9 %. To predstavuje najnižšiu úroveň od júla 2021. Predpokladá sa, že celková inflácia v eurozóne klesne z 5,6 % v roku 2023 na 3,2 % v roku 2024 a 2,2 % v roku 2025. Celková inflácia v EÚ sa má znížiť zo 6,5 % v roku 2023 na 3,5 % v roku 2024 a 2,4 % v roku 2025.

KOMISÁRKA FERREIROVÁ UDELILA CENY REGIOSTARS ZA PRELOMOVÉ PROJEKTY FINANCOVANÉ EÚ V RÁMCI POLITIKY SÚDRŽNOSTI ZA ROK 2023

Komisárka pre súdržnosť a reformy Elisa Ferreiraová udelila [ceny REGIOSTARS](#) za rok 2023 siedmim vynikajúcim a inovatívnym projektom v celej Európe, ktoré boli podporené z fondov politiky súdržnosti. Projekty ilustrujú, ako EÚ prostredníctvom politiky súdržnosti prináša skutočnú zmenu a posilňuje hospodársky a sociálny rozvoj v celej EÚ. Slávnostné odovzdávanie cien sa uskutočnilo v českej Ostrave. V roku 2023 bolo do súťaže predložených rekordných 228 prihlášok, ktoré

sa uchádzali o najvyššiu cenu v šiestich rôznych kategóriách, ako aj o cenu verejnosti, pričom do užšieho výberu bolo vybraných 30 finalistov.

KOMISIA VYNALOŽÍ V ROKU 2024 TAKMER 186 MILIÓNOV EUR NA PROPAGÁCIU AGROPOTRAVINÁRSKÝCH VÝROBKOV

Európska komisia vyčlení v roku 2024 celkom 185,9 milióna eur na financovanie propagácie udržateľných a vysokokvalitných agropotravinových výrobkov EÚ v Európskej únii a vo svete. Kampane na propagáciu poľnohospodárskych výrobkov EÚ by mali poľnohospodárom v Únii, ale aj širšiemu potravinárskemu priemyslu EÚ otvoriť nové trhové príležitosti a pomôcť im zaistiť ich existujúce podnikanie. Okrem zvyšovania udržateľnej výroby a spotreby poľnohospodárskych

výrobkov propagačná politika podporuje aj udržateľnú obnovu agropotravinárskeho odvetvia EÚ v náročnom hospodárskom kontexte. Sumy, ktoré sú k dispozícii

na kampane vybrané v roku 2024, sú rozdelené medzi propagáciu na vnútornom trhu EÚ (81,3 milióna eur) a propagáciu v tretích krajinách (85,1 milióna eur). Mimo EÚ sa za hlavné ciele v oblasti propagácie považujú krajiny a regióny s vysokým potenciálom rastu. Patria medzi ne Čína, Japonsko, Južná Kórea, Singapur a Severná Amerika. Jedným z hlavných vývozných trhov pre agropotravinové výrobky EÚ zostáva Spojené kráľovstvo, kam smeruje 20 % vývozu EÚ27.

Z PRIESKUMU EUROBAROMETRA VYPLÝVA, ŽE EURO A MECHANIZMUS NA PODPORU OBNOVY A ODOLNOSTI MAJÚ NAĎALEJ ŠIROKÚ VEREJNÚ PODPORU

Podľa najnovšieho [prieskumu Eurobarometra](#), ktorý uskutočnila Európska komisia, je verejná podpora eura naďalej veľmi silná. Z prieskumu vyplýva, že 79 % respondentov si myslí, že euro je pre EÚ dobré, a 69 % si myslí, že je dobré pre ich vlastnú krajinu. Z výsledkov okrem toho vyplýva vysoká úroveň podpory [Mechanismu na podporu obnovy a odolnosti](#), ktorý je ústredným prvkom

nástroja [NextGenerationEU](#). Veľká väčšina respondentov (70 %) podporuje myšlienku plánu obnovy na podporu všetkých členských štátov za predpokladu, že realizujú zelené, digitálne a sociálne investície a reformy. V prieskume sa zhromaždili aj názory občanov na otázky týkajúce sa euromincí a eurobankoviek. Zistilo sa, že 66 % respondentov bolo za odstránenie 1 a 2 centových mincí.

Ako to vidia Slováci:

- 84 % opýtaných Slovákov si myslí, že euro je dobré pre Slovensko.
- 90 % respondentov súhlasí s tvrdením, že euro je dobré pre EÚ.
- Za odstránenie 1 a 2 centových mincí sa súhlasne vyjadrilo 86 % respondentov.
- 66 % zastáva názor, že euro uľahčilo cestovanie.
- 83 % súhlasí s názorom, že euro uľahčilo podnikanie v iných členských štátoch EÚ.
- 91 % súhlasí s tvrdením, že euro uľahčilo porovnávanie cien a nakupovanie v iných členských štátoch EÚ (vrátane online).
- 73 % opýtaných súhlasí s plánom obnovy na podporu všetkých členských štátov za predpokladu, že realizujú zelené, digitálne a sociálne investície a reformy.

KOMISIA SCHVAĽUJE PREDĽŽENIE A ZMENU SLOVENSKEHO OPATRENIA ŠTÁTNEJ POMOCI NA PODPORU ZAMESTNATEĽNOSTI PO ZATVORENÍ UHOĽNÝCH BANÍ

Európska komisia v súlade s pravidlami štátnej pomoci EÚ schválila predĺženie a zmenu slovenského opatrenia zameraného na zmiernenie účinkov zatvorenia uhoľných baní v regióne Horná Nitra na zamestnancov. Schéma bola pôvodne schválená [v júni 2020 \(SA.56844\)](#) a jej platnosť sa skončí 31. decembra 2023. Jej cieľom je zmierniť sociálny vplyv zatvorenia uhoľných baní prevádzkovaných spoločnosťou Hornonitrianske bane Prievidza (ďalej len „HBP“) v období 2020 – 2023. Slovensko oznámilo Komisii svoj zámer: (i) predĺžiť opatrenie do 31. decembra 2024; (ii) zvýšiť rozpočet o 10,7 milióna eur, čím sa celkový rozpočet zvýši na 20,3 milióna eur a (iii) zahrnúť medzi príjemcov opatrenia aj zamestnancov jednej ďalšej spoločnosti (ENO), ktorá prevádzkuje elektrárňu zásobovanú spoločnosťou HBP, ktorá ukončí výrobu elektrickej energie spaľovaním uhlia do konca roka 2023. Cieľom zmeneného opatrenia je podporiť zamestnancov

spoločností HBP a ENO pri hľadaní nového zamestnania v iných odvetviach v regióne Horná Nitra po strate pracovných miest v dôsledku zatvorenia uhoľných baní v rokoch 2023 a 2024. Podľa zmeneného a doplneného opatrenia bude mať pomoc formu priamych grantov pre HBP a ENO na pokry-

tie nákladov na rekvalifikáciu ich zamestnancov. Verzia rozhodnutia, ktorá nemá dôverný charakter, bude po vyriešení akýchkoľvek otázok týkajúcich sa dôvernosti sprístupnená pod číslom SA.107243 v [registri štátnej pomoci](#) na [webovom sídle Komisie](#) venovanom hospodárskej súťaži